

REDACȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe
an fl. 6; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se învâză.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INȘERTIUNTELE:

Se știe: Garmond: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbre
de 50 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
înșerturile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori retracate nu
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Kossuthismul pe ducă.

Dintre partidele politice maghiare, fără îndoială că cel kossuthist este cel mai capiu, mai șovinist și mai de ris. De o vreme încoace a ajuns însă și de plâns. Îl plâng însuși patrioții cu idei „independentiste“.

Fracționat și o bună parte dintr'ensul ajuns chiar în solda lui Széll, căruia îi face numai opoziție de — porunceală, partidul acesta a ajuns ca azi în inima țerii chiar, să nu mai găsească nici măcar atâta public „patriotic“, în cât să aranjeze un scandal.

Așa, că sfințirea din nou a monumentului Hentzi se face azi nu numai în prezența arhiducelui Iosif, între Unguri cel mai popular membru al Casei Domnitoare, și a tuturor trupelor din Budapesta, dar însuși comitetul de arangiere al contra-manifestației — încoronarea statuei honvezilor — în apelul seu cătră națiune zice, că „pentru a nu face să curgă sânge maghiar, cetățenii să se abțină a insulta miliția“.

Partidul kossuthist este deci atât de compromis și slăbit, în cât el însuși renunță la ajma cea mai puternică a sa, cu care de atâtea ori a teorizat Viena și a zdrobit guverne în Budapesta: scandalul, care mai ales în jurul statuei lui Hentzi a fost de atâtea ori cu succes deosebit arangiat.

Tot așa: zadarnic a făcut gură „Egyetértés“, în țeară întreagă nu a găsit de cât două orașe, inevitabil Turda și Nagy-Kata, unde „patrioții“ și-au exprimat indignarea sfântă, ear' la intrunirea de protestare ținută Joi în Budapesta, dintre oamenii de seamă ei țerii n'au participat de cât un singur deputat: Eötvös Károly, care și el e mai mult o unealtă prin care Bánffy ar vrea să-i facă greutatea lui Széll.

Negreșit, că noi ne bucurăm văzând halul în care au ajuns Kossuthiști, a căror dispariție de pe terenul politicii maghiare, ori cel puțin reducerea lor la adevărată valoare, are să folosească atât nației maghiare cât și pacii dintre naționalități. Ei au fost adecă elementul irațional, care în stnul nației maghiare așa zicând, cu forța, au introdus idei scâlciate, șovinismul bolnăvicios și intoleranța cea mai selbatică, în cât Hentzi pentru ei fusese un ticălos, Iancu un tăciunar și tot ce amintește de Casa Domnitoare — steag, emblemă, etc. — era proclamat de ei drept lucruri murdare.

E, negreșit, o bună notă pentru maghiari, că nu se mai lasă îmbătați de șgomotul orgiei ce kossuthiști făceau în jurul a tot ce este șvart-gelb. Și dacă Széll va reuși să-i slăbească și în alegeri, la tot cazul că multe dintre scenele de ris și odioși în fața Vienei și a naționalităților, nu se vor mai repeta, ei încetul cu încetul vor învăța a respecta istoria și mai pe urmă — dreptul.

„Budapesti Hírlap“, cu toată stima ce zice că o are pentru memoria eroilor dela 1848—49, în numărul ei de ieri le și da lecție patrioților kossuthiști, spunându-le să se astêmpere, să nu mai facă gură împotriva statuei lui Hentzi, ci să se plece dinaintea înțelepciunii și voinții M. Sale Domnitorului.

Dacă în felul acesta se vor desvolta lucrurile și în ceea ce privește dușmănia pentru naționalități, veacul viitor va pute înregistra o însemnată schimbare politică în firea Ungurilor, schimbare care să facă cu puțință o conviețuire mai pacinică între ei și celelalte popoare.

Șoviniiști amărâți rău. Sfințirea din nou a statuei lui Hentzi, și mai ales chipul cum se face această sfințire, i-a scos din fire pe șoviniiști. „Egyetértés“, în numărul dela 10 August, într'un lung articol plângând asupra rușinei, la care a ajuns nația aleasă și îngununchierea ei în fața vulturului cu două capete, zice — despre serbarea sfințirii statuei lui Hentzi — următoarele:

„A fost un gând josnic, crud. La idei de astea nu s'ar fi păcătoșit să îndrăznească nici cel car' înainte cu 50 ani, în delirul rușinei ce-i ajunsese, ca niște hieue selbatică ne călcău în picioare și ne rupeau trupul. Haynau e spânzurat și bătut, dar cu ajutorul propriilor sei găzi (hohér) Gândul grozav însă, ca să puț fit să și pălmuiască mama, nici în creierii hieuei dela Brescia nu se născuse.“

Și așa mai departe, foaia întreagă. Până și în foia publică o poezie (de Rát-kay), al cărei refren este: „Aruncați s'atua la dracu, în fundul iadului“.

Fără tact și fără măsură. Se pare că și între concetățenii nostri serbi sunt politicieni, cari cad câte odată la gradul de judecată al lui — Dedu dela Sibiu. Astfel, în „Branik“ a apărut un articol, care îl acuză pe dl Mangra de — „perfidie“, pentru că a „încheiat alianță cu Ungurii“ fără să-i întrebe și pe Serbi, cu cari dela 1895 încoace Românii sunt în legături mai strînse.

Cum și unde a încheiat dl Mangra această alianță, va rămâne o taină veșnică. Noi știm numai d'un toast, și credem că n'a fost de loc „perfidie politică“ să vorbească dl Mangra pentru clerul și poporul român și fără preala bila autorizare a d-lor dela „Branik“.

Mat scrie apoi „Branik“:

„Declarația contelui Tisza e frumoasă și nobilă. Ideile patriotice și înțelepte. Numai un lucru nu înțelegem: de ce este nevoie de o alianță specială româno maghiară pentru realizarea lor? Doar pe temelii principilor dezvoltate de Tisza, sub stindardul ce a desfășurat, pot să se alieze toate popoarele din Ungaria și existența comună se asigură astfel pentru veșnicie. Cuvintele înalte au și făcut efect asupra Românilor, cari au și primit dreapta ce li s'a-înțins, și auzme cu motivarea ce li-se oferise, la masa albă. Și tocmai aceasta este ceea ce pe noi ne va tene. Dacă ne vom înfrăți cu Ungurii, și aceasta este cu puțință, dacă vorbirea contelui Tisza este programul viitor al bărbăților de stat maghiari, atunci

ne putem împrieteni cu toți. Motivația însă Românil nu trebuia s'o primească și nu era permis a se oferi alianță româno-maghiară îndreptată în contra slavismului.

„Aceasta nici nu e frumos, nici nu e lucru cu minte.“

În restul articolului, numitul ziar mai caută a dovedi, că Serbil s'ar pute mult mai ușor împăce cu Ungurii, deoarece ce ei nu au — Ardealul la mijloc și de ei Ungurii nu trebuie să se teamă că-i va desuționa-l sa.

La scrisesele ziarului serb avem de observat atâta: întâiu de toate nu le punem în socoteala întregii națiuni serbe, deci nu le vom lua prea tragic; apoi dl Mangra n'a încheiat nici o alianță cu Ungurii; și în sfârșit, cât despre motivarea necesității înțelegerii între Maghiari și Români, e o părere generală între Români, că slavismul e primejdia cea mare, se înțelege, slavismul dela Nord, cu ale cărui tendente nu cred că confratele dela Novisad vrea să se identifice.

Și încă ceva: noi n'am sări asupra aliaților nostri serbi cu atâta supărare, chiar și când într'adever ar negocia cu Ungurii pentru încheierea unei înțelegeri, după-cum earăși nu suntem de vină, dacă barbații politici maghiari cari întâiu prietenia cu noi, ear nu cu Serbil, cari — scrie „Branik“ și noi o credem — nu sunt pentru Unguri atât de primejdiosi ca Românil.

Clara pacts, boni amici!

PACTUL. Șeful partidului catolic popular german, Drul Ebenhoch, totdeauna căpitanul de țeară al provinciei Austria-de sus, în foaia partidului „Linzer Volksblatt“ despre pactul economic încheiat între Széll și Thun scrie, că este pentru Austria mai favorabil de cum au fost stările de până acum. Dar, cu toate acestea zice, că: membrii partidului cu greu își vor da în parlament consimțământul lor cu pactul, dacă cuota ungară nu va fi ridicată în mod corăspunzător cu foloasele ce Ungaria trage din noua arangiere a dărilor și a taxelor de consum asupra celor trei articole: zahar, bere și uleiuri minerale.

VOCI ASUPRA VOBIRII CONTELUI TISZA.

„Patria“, organul partidului național din Bucovina, a cărui notiță scrisă îndată după toastele dela Arad organul pretins „autorizat“ din Sibiu o reproducesse ca un fel de osândă în contra celor petrecute la Arad, în numărul seu sosit ieri aici publică următorul articol de fond:

Cernăuți, 8 August n.

(*) Dela Arad ne anunță oficioasele și semioficioasele știri sensaționale despre înfrățirea maghiaro-română, care s'a inaugurat la banchetul dat în onorul nou-aleșului episcop gr. or. român Goldis. Drept interpret ai acestui act neașteptat ni-se anunță numele deputatului dietal conte Stefan Tisza, fiul fostului premier Coloman

Tisza, apoi episcopul Caransebeșului Nicolae Popea și profesorul de teologie Vasile Mangra.

Ne este cu neputință a rețace că tocmai dela Arad nu ne-am așteptat la o astfel de știre sensațională, căci dela alegerea noului episcop încoace, care mai puțin decât toți antecesorii săi are cuvânt să se gireze ca posesor al încrederei poporului român — ne credeam în drept a presupune, că tocmai la Arad va izbucni mai vehement lupta între Români naționali și purtătorii ideii de stat național maghiar.

Dar' nici nu din parte românească s'a intonat cântecul ademenitor de pace, ci prin rostul deputatului conte Stefan Tisza, care a enunțat poporul român de aliatul firesc al poporului maghiar într'u susținerea și apărarea desvoltării popoarelor în această parte a Europei.

În giurul acestor cuvinte ale conducătorului deputațiunii din comitatul Bihorului se grupează toate comentariile foilor din monarchie, cari nu esită a atribui o deosebită importanță acestui discurs. Domni Popea și Mangra, cari au răspuns la acest discurs, s'au restrins — a recunoaște importanța acestor cuvinte, dar a și constata că tendențele de pace sunt cam întârziate.

De importanță deosebită este însă a se ști, întrucât este Tisza interpretele politicii actualului cabinet ungar, căci pe lângă tot rolul distins ce-l joacă Ștefan Tisza în partidul maghiar liberal, nu putem atribui discursului o importanță politică, până ce nu știm, în ce raport stă față de acest discurs actualul ministru-president.

Adevărat, că foile ungare vorbesc cu predilecțiune despre o „eră nouă“ inaugurată cu venirea lui Széll la guvern, dar în privința politicii de naționalități n'am văzut altceva în „era nouă“, decât continuarea politicii celei vechi.

Cea mai bună probă în privința aceasta ni-a servit-o alegerea de deputat dietal în cercul Sebeșului sășesc. Alegătorii români, cari formează aproape jumătate din numărul total al alegătorilor din acest cerc, au fost convocați la o adunare, ca în fața alegerii să se pronunțe asupra atitudinii în campania electorală. Autoritatea politică a interzis această adunare sub cuvânt, că este contrar legii, ca alegătorii să se grupeze în partide după naționalitate sau confesiune.

Interdictul acestei adunări este aidoma cu interdictul de pe vremea lui Bánffy și Hieronymi, cari au desființat formal partidul național român, tot sub acest motiv ridicol. Interdictul dela Sebeșul sășesc ne probează, că „era cea nouă“ este pentru Românil tot era cea veche.

Drept un semn de pace din partea lui Széll, s'a comentat desființarea cabinetului de naționalități, adus la viață prin Bánffy și Jeszenszky, dar desființarea acestui cabinet nu poate ave importanța ce i-s'a atribuit, fiindcă ministrul-president a avut suficiente motive personale a desființa această instituțiune sinistră, care a căutat să-l discrediteze după ce a ajuns la putere, ear pentru Români este de tot secundar, dacă pornesc prigonirile din un cabinet separat sau din ministerul internelor.

Nu este însă eschisă posibilitatea, că noul premier ungar a voit să sondeze terenul înainte de a începe în chestia naționalităților o „eră nouă“ și discursul lui Tisza dela banchetul pentru Goldis este un astfel de sondagiu, ca să vadă ce impresiune face asupra publicului maghiar îmbătat de șovinism lansarea ideii unei eventuale înfrățiri maghiare-române.

Este însă cu puțință, esperiența ne servește destul material, ca discursul să fie rostit fără știrea lui Széll, ba, chiar îndreptat în contra lui, după-ce știm, că în sinul partidului liberal s'a constituit dela cădere-lui Coloman Tisza o clică Tisza, care lucrează nelncetat la discreditarea premierilor maghiari, până-ce va chema earăși Maj. Sa pe un Tisza la putere.

Astfel rămâne deocamdată tendența discursului dela Arad învățit în o negură adâncă și numai viitorul ne va arăta unde

a bătut contele Tisza cu cuvintele dela Arad. Dar și până atunci nu vor fi lipsite de importanță aceste cuvinte, cari aduc din nou în desbatere ideea unei transacțiuni între Români și Maghiari.

Ori-care ar fi tendența contelui Tisza, este necontestabil, că cuvintele lui despre caracterul firesc al alianței maghiare române conțin un mare adevăr. Aruncați în marea Slavismului și Germanismului sunt Români și Maghiarii aliați firești, căci au aceleași condiții de existență și sunt amenințați de același pericol.

Este o stare de tot periculoasă pentru ambele popoare, dacă în loc de prietenie și alianță în contra adversarilor comuni, își fărmică puterile în o luptă fatală pentru ambele națiuni. Maghiarii fără scutul dat de Români sunt dați pierzării, ear pozițiunea Românilor încă va deveni de tot dificilă, când vor rămâne singuri în lupta contra Germanismului și Slavismului cutropitor.

Pentru politica de stat maghiară a fost o greșeală capitală, că nu a recunoscut și afirmat la timp acest adevăr, la a cărui conștiință trebuie să ajungă odată necondiționat — dar probabil prea târziu.

Pacea între Români și Maghiari este o necesitate de existență pentru ambele popoare, dar — de sine înțeles — o pace, basată pe dreptate și încredere reciprocă. Dacă cuvintele contelui Tisza sunt îndreptate în această direcțiune, apoi nu numai Români din țările coroanei S-tului Stefan, ci toți Români, atât noi cei din Bucovina, cât și frații din regat avem cuvinte să primim cu sincer entuziasm știrea despre înfrățirea de la Arad. Pagubă numai, că apa păcii curge din un izvor de tot tulbure.

De la conferența interparlamentară.

Eată textual propunerea, primită cu unanimitate, făcută în ședința de la 4 August a conferenței interparlamentare :

„Deoarece ce nu există o astfel de lege internațională, de care ar trebui să fie legată fiecare națiune cultă :

„deoare-ce „legile internaționale“ se bazează numai pe compromisuri și obiceiuri ;

„deoare-ce și aceste compromisuri și obiceiuri nu stabilesc decât relațiuni reciproce în război, diplomație și comerț ;

„deoare-ce nu există comitet executiv, care ar sili națiunile singurate, să respecteze regulile stabilite ;

„deoare-ce în sfârșit, aceasta ar pute să se întempe numai când asemenea reguli s'ar stabili ;

„Propun :

„Ca, după exemplul Codicelui penal, să se stabilească un Codice internațional,

care ar preciza drepturile și datorințele naționalităților ca a unităților etice“.

În expunerile sale mai departe, Dr. Lovakowski adusesse dovezi, că pe baza unui astfel de Codice internațional ar fi cu putință, de a ușora și situația guvernelor față cu frecările între naționalități ; dar totdeodată să fie și împiedecat, ca în unele state să fie confiscate drepturile naționalităților. Un atare Codice mult ar contribui, zice, și la realizarea ideii desarmării, prin urmare la menținerea păcii universale.

Levakowski însuși a fost însărcinat cu elaborarea acelu codice.

În ședința de deschidere a Conferenței interparlamentare de pace, dl Urechid a zis între altele și următoarele :

„Pentru noi Români, Norvegia nu este numai țara ospitalieră, unde a IX-a conferință a aflat o recepțiune memorabilă ; mai este încă și țara, ce noi voim s'o avem de model al propriei noastre desvoltări naționale.

„Admirabila luptă a oamenilor săi politici pentru a conserva Norvegiei toată individualitatea ei națională, chiar și în manifestățiunile externe cele mai minime, este pentru noi o garanție, că timpul nu este departe, când marii noștri colegi din conferențele interparlamentare, vor fi recunoscut necesitatea, de a nu neglija importanța chestiune a naționalităților, fără a cărei rezolvare echitabilă nu se poate afla calea păcii perpetue !

DIN ROMANIA

România la Expoziție.

Sâmbătă s'au terminat întrunirile diferitelor clase de exponanți. Toți d'ni președinți și secretari ai comitetelor speciale însărcinați cu facerea ante proiectelor compartimentelor destinate expoziției produselor grupurilor lor, și-au luat angajamentul de a prezenta această lucrare cel mai târziu până la 15 August.

Toate aceste ante-proiecte vor trebui să fie însoțite de o listă enumerativă și explicativă a obiectelor ce se vor expune în fiecare compartiment.

Planurile vor fi examinate apoi de comisariatul general, care le va da forma definitivă.

Trebuie de notat, că în ceea-ce privește expoziția diferitelor servicii ale statului a fost adoptat același procedeu.

Planurile compartimentelor afectate lor au fost deja înaintate diferitelor ministere.

Dl I. Neylies, artist pictor francez, elev al lui Jérôme, medaliat al școlii de Belle-Arte din Paris, care lucrează de două ani în laboratorul savantului nostru neolog dl dr. Marinescu, pentru compunerea unui muzeu științific, a fost însărcinat de comisariatul general al expoziției să execute Stema României în culori după modelul original ce se află deus la ministerul a facerilor străine. Acest desen în culori va servi de model pentru executarea în stucă a Stemei României, care va fi așezată de asupra intrării de onoare a pavilionului nostru dela expoziția din Paris.

NOUȚĂȚI

Arad, 9 August a. 1899.

Inspectorul cavaleriei în Arad. Generalul de divizie, Contele Alois Paar, inspector al cavaleriei ces. și reg., a petrecut ieri în Arad, de unde ieri dimineață, însoțit de adjutantul său, sub-colonel Ignatie Korda, a eșit la câmpul dela Sânt-Miclașul-mic, unde a asistat la exercițiile cavaleriei, compusă din 2 divizii ale regimentului 3. de husari din loc și din regimentul 7 „Wilhelm“ dela Oradea-mare.

După amiază la 4 ore generalul-inspector Paar a părăsit Aradul și s'a dus la Viena. La gară a fost petrecut de o mare parte a corpului ofiteresc, ce de present se află în Arad.

Notarii comitatului la Moneasa. Sâmbăta viitoare, în 6/18 August, notarii comunali și cercuși din comitatul Aradului vor ține o mare adunare la băile din Moneasa.

Revine! Intre zierele cari se asociaseră la campania (dusă de zierele „neamurilor“) contra candidaturii Iosif Goldiș, era și „Drapelul“, ori mai bine corespondentul seu „Carpatin“ din Brașov. Atunci nu admitea nici o calitate părintelui Goldiș, ci întru toate îl pres nta inferiorului Hamsea. În numărul de la 10 August n. „Drapelul“ publică însă, din peana aceluiași „Carpatin“, următoarele :

„Dl Goldiș are calități intelectuale superioare, înaltă inteligență și cultură. Nu e vorba deci, că P. S. Sa să nu poată deveni un mare episcop. D zeu să ajute,

ca să câștigăm un arhiepiscop distins în persoana P. S. Sale ; să meargă pe calea marelui Șaguna, pe care l'a ales de model. O persoană se poate schimba foarte curând în reu și bine, dacă întruște însușirile de lipsă. De multe ori o persoană e determinată în privița faptelor, de împrejurările vieții. Eată deci că nu avem motiv să nu punem speranță în P. S. Sa episcopul Goldiș“.

„Carpatin“ nu înțelege însă un lucru : cum de poporul a făcut acum primire atât de strălucită noului episcop, pe când înainte era să-l arunce cu pietri ; zice că schimbarea aceasta bruscă a Românilor „ungureni“ este o dovadă de slăbire a naționalismului.

Se înșală „Carpatin“ : întieiu de toate poporul n'a luat nici odată parte la campania în contra dlui Goldiș, ci aceea a fost dusă : de amicil noștri în Sinod și Congres, dar după votul decizător al autorității supreme, atât amicil noștri, cât și ziarul nostru a încetat cu combaterea, — ear „Tribuna“ și „Gazeta“ urmează cu campania lor și acum. Poporul, prin strălucita primire ce a făcut noului prelat, s'a onorat deci nu numai pe sine — cum recunoaște și „Telegraful“ — dar a mai dat și dovadă cât de puțin zierele de la Brașov și Sibiu reprezintă sentimentul obștesc !

„Carpatin“ revenind, față de episcop, la sentimente mai adevărate, negreșit că a intrat în curentul popular. Va înțelege deci, sperăm și manifestațiile de la primire și înștalare, și nu ne va mai acușa, ci va recunoaște, că în fața streinilor nu puteam să nu ne manifestăm cu tărie. Celelalte, câte ne privesc pe noi și noul episcop, le vom isprăvi noi în Sinod.

Cardinalul Schlanck, episcopul rom-catholic dela Oradea-mare, a petrecut două zile, Mercuri și Joi, la mănăstirea din Maria-Radna.

O comună nimicică. Marțea trecută comuna Vajkocz din Ungaria-de sus aproape intrase a fost prăvălită în cenăș în urma unui groaznic incendiu. Focul s'a ivit pe la amiază, și în căldura enormă întregi rânduri de case, acoperite cu paie, în scurtă vreme se îmbinară într'o mare de flăcări, cari nu mai era chip să fie stinse. În spaima și în desperația lor, locuitorii fugiau, care cu ce putea, afară la câmp și de-acolo în vaiete și tânguiri priviau calamitatea, care peste 40 de case împreună cu supra-edificatele și cu tot ce se afla într'insele : haine, bucate și nutreț — le prefăcu la scrum și cenușă. Miseria bietilor oameni nu se poate descrie. Dintre casele pustiite foarte puține au fost asigurate.

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“.

ULTIMELE SCRISORI ALE LUI

JACOPO ORTIS (38)

Traducere de

LUCREȚIA RUSSU ȘIRIANU.

Milano, 11 Noembrie.

Da, când mi-s'ar lua pâinea și focul, și aceea, la ce tu faci aluzie, ar fi singurul meu izvor de existență, — nu vreau prin aceasta să ocărăsc modul de lucrare al atătoră, cari nu mă pot imita, — dar, Lorenzo, într'adevăr m'aș duce în acea patrie mare, unde nu sunt spioni, nici cuceritori, nici poezii de curte, nici prinți ; unde bogăția nu încoronează crima ; unde nenorocitul nu e afurisit numai fiind-că e nenorocit ; unde mai curând sau mai târziu toți vor viețui cu mine și se vor amesteca cu materia — în patria sub-pământeană !

Atârnând de clipele vieții, urmez unei lumini, pe care o zăresc din depărtare și pe care n'o voiu pute ajunge nici odată. Da, cred că și dacă aș zăce cu tot cor-

pul în groapă și numai capul mi ar fi pe pământ, tot aș vedea mereu lucind înaintea ochilor mei aceea lumină. O, glorie, tu ești aceea, care alergi înaintea mea, și mă îndemnă la o călătorie, pentru care picioarele mele au devenit prea slabe. Dar' din ziua, de când nu mai ești prima și singura mea patimă, fantoma ta strălucitoare începe să se pălească și să se clătine — cade și se preschimbă într'o grămadă de oase și cenușă, sub cari mai văr licărind câteva raze palide. Totuși, încurând, încurând voiu trece peste cadavrul tău și îmi voiu ride de ambițiunea mea. Adeseori, când îmi era rușine, să mă despart de secolul meu ca necunoscut, mă măguliam chiar cu suferințele mele, pe când simțiam în mine trebuința și curagiul, să ți pun capăt Poate nu mi-aș fi supraviețuit patria, dacă frica proastă, că peatra pusă pe mormântul meu îmi va îngropa și numele, nu m'ar fi reținut. Mărturisesc, adeseori priviam cu plăcere la suferințele Italiei, fiind-că mi se părea, că fericirea și curagiul meu îi vor economisi serviciul de a o elibera, pentru mine. — I-am spus aceasta aseară și lui Parini. — — — Rămâi cu bine! tocmai a trimis la banchierul, care vrea să ia cu el această epistolă, și fila plină mă avertisăză să termin. — Totuși nu ! Mai am să-ți spun

încă atâtea lucruri ; voiu amâna trimiteră pe Sâmbătă și voiu continua a-ți scrie. După o prietenie de atâția ani și atât de intimă suntem despărțiți și poate pe vecl. Nu-mi rămâne altă mângâiere, decât să mă plâng ție ; când îți scriu, mă mai ușurez de gânduri, și singurătatea mea 'mi e mai puțin înspăimântătoare. Tu știi câte nopți veghez și pe urmă mă scol, mă plimb încet prin odă și te strig pe tine. Pe urmă mă așez la masă și-ți scriu, și toate aceste file sunt udate de lacrimile mele, parcurse de fanteziile mele triste, de hotărârile mele selbatică. Dar' vezi, nu mă lasă inima să ți-le trimit. Ici-colo păstrez câte una, dar' pe cele mai multe le ard. Când apoi cerul îmi trimite momente de odihnă, ca acestea, atunci îți scriu cu atâta stăruință, câtă 'mi e posibilă, ca să nu te întristez cu durerea mea peste măsură. Nu voiu obosi nici odată scriindu-ți ție ; ori-ce mângâiere e perdată pentru mine ; și tu, Lorenzo al meu, nu vei obosi cetind aceste file, pe cari ți-le-am scris totdeauna în cea mai mare bucurie sau durere a sufletului meu, fără vanitate, fără studiu și fără rușine. Păstrează-le. Presimt că într'o zi vei avea trebuință de ele, pentru-ca pe cât îți va fi cu putință să poți trăi mereu cu Iacopo al tău.

Aseară m'am dus cu acel venerabil bătrân, să mă plimb în suburbiul de ost pe o alee de tei. Cu o mână se proptia pe brațul meu cu cealaltă pe băț.

Câte-odată se uita la picioarele sale paralizate și se întorcea spre mine, fără să zică un cuvânt, par-că s'ar fi plâns de slăbiciunea lui și mi-ar fi mulțumit de răbdarea, cu care îl acompaniam. Se așeză pe o bancă și eu șezui lângă el. Servitorul lui stetea la o oare-care distanță de noi. Parini este cel mai demn și mai eloquent bărbat ce am cunoscut vr'odată. Și cui nu-i împrumută durerea adâncă și nobilă cea mai mare elequentă ? Îmi vorbi mult despre patria sa și se îngrozia tot asemenea de tirănia veche, ca de desfrânarea nouă.

Îmi vorbea despre violarea secretului episcopar ; de patimile vestejite, apuse în indiferență și destrăbălare ; despre ospitalitatea profană, încetarea binefacerilor, și a iubirei de copil. — Pe urmă desfășură înaintea mea analele evului nou : crimele atâtor oameni mici, pe cari mă voiu demite a-ți numi, dacă frivolitatea lor ne va releva puterea lor spirituală, nu vreau să zic a unui Sulla și Catilina, ci numai a acelor hoți de stradă, cari provoacă răul, deși se ved aproape de furei, — dar acești stregari, oameni prea cu minți, fricoși — e mai bine să nu mai perd vorbele cu ei.

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișări, novelete

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză, cu potretu autorului.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor, cu potretu autorului.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. V. Hodoș, Căntece Bănățene, cu răspuns dlui Weigand

Nr. 13. E. Hodoș, Căntece Cătănestei, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave, cu potr. autorului.

Nr. 15—17. Iosif Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nr. 23—26. P. Drăgălina. Din Ist. Banatului Severin I.

Nrele viitoare: Din Istoria Banatului Sev. de P. Drăgălina.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Răsboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Înființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celelalte au să apară pe rând. *Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.*

Diracția.

Gramatica Română, pentru învățământul secundar, de Ioan Petranu, profesor la seminarul român gr. or. din Arad. Partea I. Etimologia. A apărut în a doua ediție, ceea ce încă dovedește valoarea acestui bun manual de școală și buna primire de care prima ediție s'a bucurat din partea celor competenți. — Prețul e 1 fl. și se poate procura dela autorul din Arad, în a cărui editură a apărut. — Manualul este aprobat și din partea ministrului ungar de culte și instrucție publică.

Curs complet de Limba franceză (Metoda I. Fetter.) de Arseniu Vlaicu, directorul școlii comerciale române din Brașov. Partea I. și II. A apărut în editura librăriei H. Zeidner în Brașov. — Prețul unui exemplar broș. fl. 1'20, legat fl. 1'40.

Librăria-editoare H. Zeidner vestește, că, atât la procurarea acestei cărți, cât și privitor la toate opurile scoase în editura sa, la comanda de fiecare 10 exemplare dă câte-un exemplar rabat. Așa, comandând 10 exemplare, se dau 11 exemplare, la 20 se dau 22; la 30 exemplare — 33 etc.

„Principiile politice” (după Dr. Fr. de Holtzendorff) de Teodor V. Păcățian. Formatul 8° mare, cuprinsul 290 pagini, tiparul curat și ceteț. Prețul 2 fl. A apărut în institutul „Tipografia” din Sibiu. În cartea aceasta, de netăgăduită valoare literară, sunt tratate cu multă competență teme din domeniul politicii, precum: Politica e — știință. Politica e — artă. — Conexiunea științei și a artei de stat în procesul politic. — Raportul dreptului pozitiv cu politica. — Conflictul între mănăuarea dreptului și a politicii practice. Raportul între morală și politică. — Scopurile ideale de stat. — Scopurile reale de stat. — Scopul de putere națională al statelor. Scopul de drept individual în stat. — Scopul social-cultural al statului. — Armonia scopurilor de stat.

O recomandăm cu căldură publicului român, iubitor de literatura științifică, în special însă celor ce, conform poziției lor sociale, sunt chemați să fie conducători politici ai poporului nostru. De vânzare se află în librăria institutului „Tipografia” din Sibiu.

Conferințele învățătoarești, este titlul unei cărți de 212 pagini apărută în tipografia arhidieceșană din Sibiu. Conferințele învățătoarești din arhidieceșană ortodoxă română a Transilvaniei ținute în 18/30 și 19/31 August 1898 sunt publicate de comisariatul consistorial. La sfârșit se află trei lucruri mai bune și anume: „Istoricul treptelor formale, respective metodice, ale învățământului.” „Istoria naturală în școala populară” și „Remunerațiunile și pedepsele în școală!”

Bibliografie. „Carol I”, dramă națională în cinci acte, de Traian Victor Teranu, a apărut la București în tipografia M. Ticles, și constituie o lectură interesantă. Ea se petrece în timpul războiului pentru independență (1877—78) și începe expunerea motivelor de războiu, decurgerea războiului și terminarea lui.

Cartea plugarilor de Ioan Georgescu costă 25 cr. se poate procura dela Tipografia „Aurora” din Gherla.

„Propedeutica filosofică” pentru învățământul secundar, de Gregoriu Fletosu, profesor la gimnaziul român din Năsăud. Partea I. Psihologia empirică, cu un adaus: bucați de lectură psihologică. Prețul 80 cr. și se află de vânzare la autorul în Năsăud.

„Teoria Dramei”, valorosul op literar-didactic, scris de dl Dr. Iosif Blaga, zelosul profesor dela gimnaziul român gr-or. din Brașov, se află de vânzare și la administrația ziarului „Tribuna Poporului” în Arad, de unde se poate procura pentru prețul de fl. 1'80, plus portul postal de 5 cr la exemplar. — „Teoria Dramei” este, în adevăr, o carte de valoare, care cu plăcere și cu mult interes poate fi citită de fiecare membru al societății culte.

A apărut „LITURGIA sfântului Ioan Crisostom” de Nicolae Ștef, inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe priceșne, irmoase, și un adaus de cântec național. — Prețul unui exempl. 3 fl legat cu firme 50 cr. mai mult; se află de vânzare la administrația „Tr. Pop.”

Monografia comunei bisericesti române gr-or. din Cetatea Brașovului. Sub acest titlu și cu ocaziunea sfințirii bisericii nouă a Sft. Adormiri din Brașov-cetate părintele protopop, dl Bartolomeiu Baiulescu a scos de sub tipar un op istoric local, care, compus pe baza unor documente (în număr de 118) originale de un interes nu numai local, ci și de interes general românesc, conține monografia acestei comune bisericesti de la anul 1786 până în ziua de astăzi. Prețul acestui interesant volum de 276 pagini, tipărit pe hârtie fină, în octav mare, cu 11 ilustrațiuni, — este numai 1 fl. Opul se vinde în folosul bisericii și e depus spre vânzare: la librăria I. Curcu, la firma Nepoșii Eremia, la epitropul bisericii Teodor Spudercă și la autorul, în Brașov.

Tabloul (fotografie) celor cari au participat la adunarea generală a „Reuniunii învățătorilor români din dreapta Murășului” ținută în Moneasa, este gata. El face cinste atelierului dlui Honisch din Arad. Cine voește să-l aibă, să se adreseze dlui Honisch István, Arad, Szabadságtér 3. Exemplarul costă 1 fl.

„Isvorul Preceștel”, canon de rugăciune către Născătoarea de Dumnezeu, o carte folositoare tuturor creștinilor, estrasă din „Penticostar”. — Prețul 12 cr.

„Trei Doctori”, comedie într'un act, localisată din limba germană de Virginia A. Vlaicu. — Prețul 20 cr.

„Povești populare”, de cuprins moral culesse de S. Teodorescu-Chirileanu. — Prețul 8 cr.

„Pălăria Ceasornicului”, comedie într'un act de Mdm. Emile de Girardin, localisată de A. G. N. — Prețul 25 cr.

Toate patru se pot procura dela librăria Ciurcu din Brașov.

„Vulturul”, unica foaie umoristică română ce apare în Oradea-Mare sub conducerea dlui Iustin Ardelean deschide abonament pentru al II-lea semestru. Foaia e abundanță în cele mai bune ilustrațiuni, caricaturi originale, glume, anecdotă populare, etc. Recomandăm cu toată căldura publicului nostru sprijinirea acestei foi care dela înființarea ei tot mereu progresează dezvoltând cu bun succes ramul umoristic în literatura noastră. Costul abonamentului de 6 fl pe un an și e a se abona del Administrațiunea „Vulturului” în Oradea Mare. (Nagyvárad)

La administrația

„Tribunei Poporului”

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Teoria dramei” de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept” de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Păcățianu Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse” de Iudita Secula, Prețul 50 cr.

„Juvenilia”, prosă și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.

„Vieritul”, de Petru Vancu. Prețul 60 cr.

„Pribeag”, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comandelor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adauge și spesele de portu postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.”

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertese datorii vech, de asemenea la dorință anticepez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși i-am implinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4½ și 5% pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de imprumut pe imobile și moșii 220 40—56

Szűcs F. Vilmos

ARAD, Fő-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Cumpărați și ceteți!

„Din vremuri apuse”

amintiri din vremurile eroice ale vieții noastre naționale

Iudita Secula născută Truța.

Prețul 1 coroană.

Se poate comanda prin Administrațiunea ziarului „Tribuna Poporului”